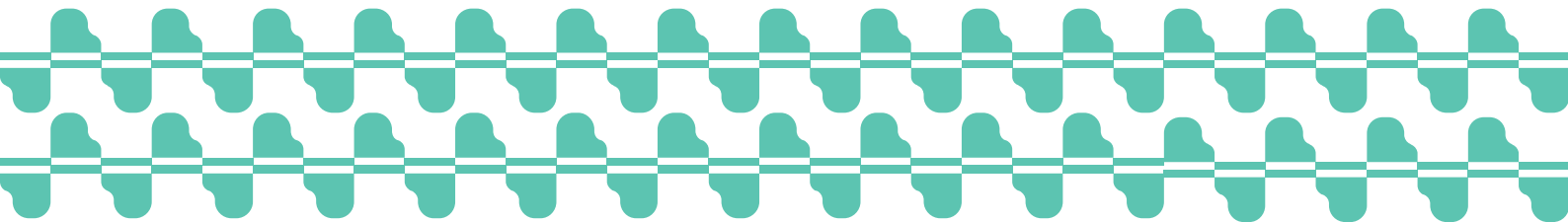

Toimintakertomus 2024

Opetus- ja kasvatuslautakunta 25.2.2025

SISÄLTÖ

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE	3
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa</i>	3
<i>Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023–26 ja niiden toteuma</i>	6
<i>Sitovat taloudelliset tavoitteet</i>	7
<i>Perustelut vuoden 2024 poikkeamille</i>	7
<i>Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2025–27</i>	9
<i>Investoinnit</i>	9
<i>Yhteisöraportointi</i>	9
<i>Arvio tulevasta kehityksestä</i>	10
<i>Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut</i>	11
<i>Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2024</i>	11
KOTIKUNTAKORVAUKSET	11
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa</i>	11
<i>Sitovat taloudelliset tavoitteet</i>	12
<i>Perustelut vuoden 2024 poikkeamille</i>	12
<i>Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2025-27</i>	12
<i>Arvio tulevasta kehityksestä</i>	12

LIITE 1 KESKEISIMPIEN RISKIEN DOKUMENTOINTI

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue

Tilivelvollinen toimielin: Opetus- ja kasvatustalokunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Palvelualuejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja

Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Esikunta

Esikunta toimii matriisissa palvelun varhaiskasvatusta ja opetusta tavoitteena päiväkotien, perhepäivähoidon ja koulujen toiminnan tukeminen, verkostomainen työskentely sekä yhteisen toimintakulttuurin ja -tapojen sekä johtamisen kehittäminen. Palvelualueella toimii neljä poikkihallinnollista strategista kehittämistyöryhmää: kasvun ja oppimisen tuen ryhmä, oppimisympäristöryhmä, tiedolla johtamisen ryhmä ja talousryhmät. Ryhmien tehtävänä on kehittää strategisesti tärkeitä toimintoja palvelualueella. Ryhmiin kuuluu myös rehtoreita ja päiväkodinjohtajia, jotta toiminnan tason osaaminen saadaan mahdollisimman laajasti käyttöön.

Johtamista kehitetään koko palvelualueella strategian mukaisesti yhteisöohjautuvuuden ja valmentavan johtajuuden suuntaan. Kaksi kertaa vuodessa päiväkodinjohtajat, rehtorit sekä opetuksen ja kasvatuksen hallinto kokoontuvat johdon foorumiin, jossa pohdimme ja kehitämme yhdessä ajankohtaisia johtamiseen liittyviä asioita.

Järvenpään kaupunkistrategian valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden ja lautakuntaan nähden sitovien toimenpiteiden toteuttaminen on ollut osa palvelualueen johtamista koko vuoden ja toimenpiteiden toteutumista on arvioitu sekä palvelualue-, avainalue- että yksikkötasolla. Palvelualue on osallistunut koko kaupungin hallintosäännön uudistamiseen.

Kasvanut palveluntarve ja tiukka taloustilanne säästövaatimuksineen ovat vaatineet tarkkaa suunnittelua ja jatkuvaa talouden ja toiminnan yhteen sovittamista. Lukuisat lakimuutokset, hintojen nousu ja kasvanut tuen tarve ovat lisänneet palvelualueen toimintakuluja yli budjetoidun.

Tiedolla johtaminen on kehittynyt palvelualueella erityisesti syksyn 2024 aikana saatuaamme hallintoon uuden johtavan asiantuntijan. Sekä suoritteiden että palvelujen käytön vaihtelun seuraamista vuoden aikana on kehitetty. Lisäksi on rakennettu lapsi- ja oppilaskohtaisten kustannusten laskentamallia, jotta pystyisimme seuraamaan entistä paremmin palveluiden kustannuskehitystä ja ennakoimaan tulevien vuosien kustannuksia.

Varhaiskasvatuspalvelut

Lasten kokonaismäärä varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 31.12.2024 yhteensä 2266 lasta, joka oli 17 lasta vähemmän kuin 31.12.2023. Lapsimäärän lasku tapahtui kunnallisessa varhaiskasvatuksessa yksityisen varhaiskasvatuksen lapsimäärän pysyessä samana. Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa 31.12.2024 alle 3-vuotiaiden lasten määrä laski verrattuna 31.12.2023 tilanteeseen ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden määrä oli keskimäärin suurempi kuin edellisenä vuonna mutta 31.12.2024 tilanteessa pienempi kuin edellisenä vuonna. Kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen alle 3-vuotiaiden osallistumisaste vuonna 2024 oli 59,6% kun se vuonna 2023 oli 57,9%. Varhaiskasvatuslain mukaisesti tavoitteena on saavuttaa vuoteen 2030 mennessä varhaiskasvatuksen henkilöstöstä 2/3 korkeakoulutettujen osuudeksi. Vuoden 2024 lopussa Järvenpään kunnallisessa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskenteli 128 varhaiskasvatuksen opettajaa ja sosionomia, joka oli 13 henkilöä enemmän kuin vuoden 2023 lopussa. Vastaavasti varhaiskasvatuksen lastenhoitajien määrä väheni vuoden 2023 lopun 198:sta vuoden 2024 lopun 183:een. Korkeakoulutettujen osuus henkilöstöstä oli vuoden 2024 lopussa 41% ja osuus on tällä hetkellä edelleen kasvussa. Vuoden 2024 aikana tähän ovat vaikuttaneet erityisesti korkeakouluysteistyön rakentaminen korkeakoulututkintojen suorittamiseksi työn ohessa,

palkkaohjelman toteuttaminen, rekrytointimarkkinointiin panostaminen erityisesti sosiaalisessa mediassa, uusien varhaiskasvatuksen opettajien mentorointimallin käyttöönotto sekä yhteisöohjautuvan ja valmentavan johtamiskulttuurin vahvistaminen. Lisäksi osallistuimme valtakunnan suurimpaan opetus- ja kasvatusalalan tapahtumaan Educa-messuilla, josta saimme positiivisen palautteen messukävijöiltä.

Järvenpään varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyyn syksyllä 2024 vastasi lähes 1000 yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen huoltajaa. Palveluiden kokonaiskeskiarvo arvioitiin kiitettäväksi (4,4) asteikolla 1–5. Erityisen positiivisen arvion huoltajat antoivat seuraavista osioista: lapsella on hyvä olla varhaiskasvatuksessa, lastani rohkaistaan kokeilemaan ja harjoittelemaan uutta sekä lapsia ohjataan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti sukupuolesta riippumatta leikkiin ja muuhun toimintaan. Varhaiskasvatuksen laadun arviointia toteutetaan systemaattisesti asiakaskyselyn lisäksi kolme kertaa vuodessa henkilöstön itsearviointien perusteella. Toimintakauden 2024-2025 väliarviointiin osallistui 300 yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuksen ammattilaista ja tulokset osoittavat, että huoltajien ja kasvattajien näkemykset varhaiskasvatuksen laadusta ovat varsin yhteneväiset. Tulokset osoittavat, että varhaiskasvatuksen laatu koetaan yhteneväisesti niin henkilöstön kuin huoltajien näkökulmasta.

Palveluverkon osalta Kyrölän päiväkotit palasi suunnitellusti remontoituihin uusiin tiloihin elokuussa 2024. Valtuuston 2021 päättämän palveluverkon mukaisesti edistimme varhaiskasvatuksen palveluverkon ketjutuksen toteuttamista.

Henkilöstön hyvinvointia ja työkykyjohtamista on strategian mukaisesti edistetty yhdessä HR:n kanssa ja tulokset näkyvät työhyvinvointikyselyssä mm. omaan työhön vaikuttamisen ja työajan riittämisen omaan työhön tulosten kasvuna verrattuna vuoden 2022 tuloksiin. Korkeat tulokset varhaiskasvatus sai lisäksi työyhteisön luottamuksellisesta ilmapiiristä, yhteisten tavoitteiden tietoisuudesta sekä oman esihenkilön toiminnasta.

Vuonna 2024 jatkui tasa-arvohanke ja lisäksi käynnistyi Digitalisaatio varhaiskasvatuksessa-hanke, jonka tavoitteena on digikyvykkyiden kasvattaminen niin henkilöstössä kuin lapsissa.

Opetuspalvelut

Vuoden 2024 aikana perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa näkyi vahvasti lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin väheneminen. Erityisesti pienten oppilaiden käyttäytymisen pulmat ja rajattomuus näkyivät koulujen arjessa. Lukiokoulutuksessa esiin työntyi ahdistuneisuus ja mielenterveyden haasteet sekä tulevaisuuden uhkakuvien luomat paineet.

Edellä mainittuihin haasteisiin pyrittiin etsimään ratkaisuja yhteistyöllä, toimintoja kehittämällä ja mm. osallistamalla erilaisiin hankkeisiin, kouluttautumalla tunnistamaan tuen tarpeita ja muotoja sekä vahvistamalla toimintamalleja, kuten poissaoloihin puuttumisen mallia. Koko opettajisto alkuopetuksesta lukiokoulutukseen, osallistui tunnetaitoihin ja mielen hyvinvointitaitoihin keskittyneisiin koulutuksiin. Yhteistyössä Etelä-Suomen Aluehallintoviraston, Vantaan ja Keravan kanssa suunnittelimme ja järjestimme kolmen Radanvarsifoorumi -nimellä kulkeneen tapahtumien sarjan. Näiden tavoitteena oli löytää konkreettisia alueellisia ratkaisuja lasten ja nuorten pahoinvointiin, luoda verkostoja, josta löytää apua haastavissa tilanteissa sekä tuoda lasten ja perheiden ääntä kuuluville. Ensimmäinen Radanvarsifoorumin tapahtuma järjestettiin Järvenpäässä 5.4., samalla viikolla, kun Vantaan Viertolassa tapahtui koko koulumaailmaan järkyttänyt kouluampuminen.

Suomen harrastamisen mallin myötä (Jäke harrastaa), järvenpääläisille lapsille ja nuorille oli tarjolla ilmaisia harrastusmahdollisuuksia enemmän kuin koskaan. Tämä tutkitusti ennalta ehkäisee syrjäytymistä ja yksin jäämistä.

Opetuksen osalta keskityttiin vahvasti perustaitojen lisäämiseen. Opetuksen painopistealueena oli lukemisen vahvistaminen eri tavoin. Lukemisen polku tuotiin osaksi Järvenpään kaupungin

perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Lukemaan kannustamista tuki kesä- ja joulujän lukukampanjat. Muut painopisteet liittyivät erityisesti lasten ja nuorten mielen terveyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen. Koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisen hankerahoitus saatiin vuosille 2024-2027, sillä ehdolla, että eduskunta myöntää tarkoitukseen rahat. Tällä Tassu-rahalla on palkattu opettajia ja ohjaajia ja syksystä 2024 opettajat Koivusaareen, Kartanoon ja Saunakallioon. Lisäksi rahoitusta käytettiin konsultoivan erityisopettajan palkkaamiseen ja tuki laajennettiin myös varhaiskasvatukseen.

Perusopetuksen oppilasmäärä tulee hiukan laskemaan tulevina vuosina kevään 2024 huippulukemista. Keväällä 2024 oli 5 valmistavan opetuksen ryhmää ja lisäksi osa oppilaista opiskeli inklusiivisessä valmistavassa opetuksessa. Lukuvuoden 23-24 päättyessä perusopetuksessa oli 4595 oppilasta, mikä on 135 oppilasta enemmän kuin edellisvuoden päättyessä. Valmistavassa opetuksessa opiskeli 66 oppilasta, mikä on 59 oppilasta vähemmän kuin keväällä 2023. Tämä kasvatti kokonaisoppilasmäärän keväälle 2024 4661 oppilaaseen.

Syksyn 2024 tilastopäivänä oli perusopetuksessa 4522 oppilasta, edelliseen syksyyn (4587) verrattuna 65 oppilasta vähemmän. Valmistavassa opetuksessa opiskeli 60 oppilasta. Kokonaismäärä syksyllä 2024 oli 4582 oppilasta. Oppilasmäärässä vähenemistä oli alakoulujen osalta. Kuitenkin läpi vuoden 2024 perusopetuksen oppilasmäärä oli suurempi kuin talousarviossa ennakoitu oppilasmäärä (4567).

Palveluverkon rakennushankkeista Järvenpään Yhteiskoulun 2. vaiheen suunnittelu käynnistettiin jo vuoden 2023 puolella, mutta hankkeen jatkon eteneminen pysähtyi. Myös Haarajoen koulun osalta muutostyöt pysähtyivät ja Kartanon kouluhankkeen osalta ei vielä tehty päätöksiä. Mankalan koulun peruskorjaus jäi niin ikään odottavaan tilaan.

Jo pitkään vahvistunut lasten ja nuorten vahva oireilu mm. aggressiivisen käyttäytymisen ja ilkivallan kautta lisäsivät koulujen henkilöstön työpaineita merkittävästä. Helpotusta eivät tuoneet talouden tasapainottamistoimenpiteet, kuten syksystä 2024 tehty vähennys opetuksen tuntikehyksestä (lähes sata (100) opetustuntia), koulunkäynninohjaajien vähennys (noin 14 henkilöä) ja muiden palveluiden sekä opetusmateriaalien hankinnan leikkaukset.

Edelleenkin perheille ei ollut riittävästi oikea-aikaisia tukipalveluita. Kouluilla, yhteistyössä nuorisotyön ja perhekeskus Joutsikin kanssa, rakennettiin lapsille ja perheille lisää tukitoimia, ilkivallasta ja huonosta käytöksestä raportoitiin koteihin entistä herkemmin ja yhdessä jatkettiin panostamista puuttuvaan ja välittävään kulttuuriin mm. puheeksi ottava kunta hankkeen oppien avulla. Vuoden 2024 lopulla saimme päätöksen, että saimme 2025 vuoden alusta määrärahat kahden kouluvalmentajan palkkaamiseen.

Perusopetuksessa suoritetaan arviointi- ja palautekysely vuorovuosina oppilaille ja huoltajille. Oppilaskyselyyn vastasi ajalla 15.4 – 16.5.2024. 3788 oppilasta, joka on 81 % kaikista oppilaista (vuonna 2022 vastaajia 76% oppilaista). Oppilaista 94,4 prosenttia koki olonsa koulussa turvalliseksi, opetuksen laatuun oltiin pääsääntöisesti tyytyväisiä, kouluruuan laatuun ei. Kyselyn tulokset ovat kaikkien luettavissa Järvenpään kaupungin internetsivuilla.

Järvenpään lukiossa opiskeli vuoden 2024 aikana ennätysmäärä opiskelijoita. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin jälleen kerran menestyksellisesti sekä keväällä että syksyllä. Keväällä lakin päähänsä painoi 251 ylioppilasta ja syksyllä 89 ylioppilasta, yhteensä 340 valmistunutta.

Myös lukiokoulutuksessa oppimisen tukea järjestetään monin eri tavoin. Tuen antamista on edesauttanut Opetushallituksen myöntämä avustus, jota on käytettävissä lukuvuoden 2024-25 loppuun asti. Tällä rahoituksella on palkattuna toinen erityisopettaja. Järvenpään lukio jatkoi edelleen yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa ja Erasmus erityisavustuksen turvin jatkettiin kansainvälistä yhteistyötä.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2023–26 ja niiden toteuma

Palve	Valtuustoon	Lautakuntaan nähden sitovat toimenpiteet 2024	Pää	Toteut	Perustelut poikkeamille ja mitä on tehty
OPKA	Ketteriä palvelurakenteita ja prosesseja vahvistetaan oikea-aikaisen tuen mahdollistamiseksi.	Kasvun ja oppimisen tuen materiaalikokonaisuuden päivittäminen sisältäen kuvaukset tuen palvelurakenteesta, prosesseista ja tuen menetelmistä.	J3	2	Ohjeistuksia ja prosesseja on täsmennetty sekä tuotu Sinettiin henkilöstön saataville. Oppimisen tuen 2025 uudistuksen vuoksi näihin voi tulla muutoksia ja menetelmiä sekä ohjeita pitää lisätä ja päivittää
	Lasten varhaista tukea edistetään kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytoimalla kelpoisia työntekijöitä.	1) Vahvistetaan esihenkilöiden osaamista ja roolia oppimisen tuen resurssien johtamisessa koulutuksen ja yhteisen, toisilta oppimisen keinoin. 2) Vahvistetaan dialogi- ja verkostoyhteistyötä sekä puheeksi ottamisen osaamista henkilöstössä Puheeksi ottava kunta -hankkeen tuella.	J3	1	1. Esihenkilöille on toteutettu koulutus- ja keskustelutilaisuuksia, resurssia on tarkasteltu yhdessä ja etsitty ratkaisuja resurssien oikeudenmukaiseen ja tarvepohjaiseen jakamiseen. Lisäksi vahvistettu rekrytointia. 2. Kaikki opkan yksiköt ovat osallistuneet dialogitaitokoulutukseen.
	Varhaisen tuen osaamista ja ennaltaehkäiseviä palveluita vahvistetaan opetuksen ja kasvatuksen palveluissa. Tuen tarpeen alkuvaiheessa yleisellä tuella pystytään vastaamaan laajasti ja oikea-aikaisesti tuen tarpeisiin.	1) Yleisen tuen menetelmien vaikuttavuuden ja osaamisen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa konsultoinnin ja koulutuksen keinoin koulutus suunnitelman mukaisesti. 2) Jalkautuvan ja konsultoivan toiminnan ja työmuodon kehittäminen lähikuntien yhteistyön ja palautteen keräämisen keinoin, resurssin vakiinnuttamisen mahdollisuuden ja aikataulun kartoittaminen.	J3	1	1. Toteutettu koulutukset sekä oppimisen tuen ohjannan keskittäminen tuen palveluihin 2. Konsultoivan oppimisen tuen resurssi vakiinnutetaan 8/2025 alkaen. Oppimisen tuen lakiuudistuksen toimenpiteet aloitettu.
	Lasten asemaa vahvistetaan kehittämällä lapsivaikutusten ennakoarviointia ja järjestämällä LAVA-koulutusta henkilöstölle ja luottamushenkilöille.	Hallinnon henkilöstön osallistuminen LAVA-koulutukseen, systemaattisen arvioinnin kokeilu olemassa olevilla malleilla	P1	2	Opetuksen ja kasvatuksen hallinto on osallistunut LAVA-koulutuksiin. Systemaattisen arvioinnin kokeiluun on luotu malli, jonka kokeilu on vielä kesken.
	Tilatehokkuus paranee.	1) Tarkistetaan yksiköiden tilakapasiteetit. 2) Määritellään tilaohjelmat päiväkodeille ja kouluille. 3) Suunnitteluohjeiden loppuunsaattaminen ja hyväksyttäminen	T1	2	Yksiköiden tilakapasiteettien tarkastelua on kehitetty mutta työ on vielä kesken. Tilaohjelmat ovat edelleen työn alla. Suunnitteluohjeet ovat valmiit mutta hyväksyttäminen on vielä kesken. Kaikki toimenpiteet valmistuvat vuoden 2025 aikana
	Yhteisöohjautuvuuden toimintamalleja kehitetään.	Yhteisöohjautuvien käytänteiden kokeilu kaikissa kouluissa ja päiväkodeissa.	H1	1	Kaikissa opkan yksiköissä on kokeiltu jotain yhteisöohjautuvuuden malleja esim. parvimallia, joustavaa työnjakoa ja neuvonpitoa. Esihenkilöiden työtä on vahvistettu jakamalla osaamista ja hyviä käytäntöjä säännöllisesti.
	Kaupungin toiminnasta tuotettua tietoa hyödynnetään johtamisen ja arjen ratkaisujen pohjana	Todennettu palvelutarve ja yksikkökustannuslaskenta on perusteena talousarvion laadinnassa ja palvelujen kehittämisessä	(tyhjä)	2	Todennettu palvelutarve ja yksikkökustannuslaskenta yhteistyössä talouden kanssa on käynnistetty syksyllä 2024 uuden johtavan asiantuntijan aloitettu, mutta työ on vielä kesken.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitova						
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue 1000 €	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama TP2024-MTA	Toteuma-% MTA 2024
Toimintatuotot	6 939	-1 017	5 922	4 996	-926	84,4 %
Valmistus omaan käyttöön	101	0	101	39	-62	38,8 %
Toimintakulut	-87 629	-38	-87 667	-89 145	-1 478	101,7 %
Toimintakate	-80 590	-1 055	-81 645	-84 110	-2 466	103,0 %

Perustelut vuoden 2024 poikkeamille

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen alkuperäisen talousarvion toimintakate oli 80,590 miljoonaa euroa. Palvelualueelle tehtiin vuoden 2024 aikana neljä talousarviomuutosta. Valtuuston 22.4.2024 §22 hyväksymällä talousarviomuutoksella korjattiin talousarvion valmistelun yhteydessä tehtyä ateriapalveluiden hinnankorotuksen vaikutusta niin, että opetus- ja kasvatuspalveluista vähennettiin 118 000 euroa ennakoitua pienemmän hinnankorotuksen vuoksi. Toinen talousarviomuutos hyväksyttiin 27.5.2024 §35 jolloin valtuuston päätöksellä palvelualueelle lisättiin määrärahoja 42 000 euroa, kattamaan OAJ:n palkkasopimuksen kuluja sekä ruotsin opetuksen lisäämisestä 8. ja 9. vuosiluokalla aiheutuvia kustannuksia. Kolmas talousarviomuutos hyväksyttiin valtuustossa 16.9.2024 §54 ja siinä palvelualueen määrärahoja kasvatettiin 88 000 euroa, kohdentuen perusopetuksen toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden lisäryhmän perustamiseen. Neljäs talousarviomuutos hyväksyttiin valtuustossa 9.12.2024 §88, jossa palvelualueelle myönnettiin lisämäärärahaa 1,054 miljoonaa euroa. Muutos sisälsi määrärahasiirron vuosilta 2026-2027 kattamaa tilinpäätösennusteen 662 000 euron ylitystä. Lisäksi muutoksessa hyväksyttiin lisämääräraha valmistavan opetuksen lisäryhmään sekä yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannuksiin indeksikorotuksen ja asiakasmaksulain muutoksen aiheuttamien lisäkustannusten osalta. Kaiken kaikkiaan vuoden 2024 neljällä talousarviomuutoksella opetus- ja kasvatuspalvelujen määrärahoja lisättiin 1,066 miljoonaa euroa. Palvelualueen muutetun talousarvion toimintakate oli 81,645 miljoonaa euroa.

Toimintatuotoissa palvelualueen toimintatuotot alittuivat suhteessa muutettuun talousarvioon 0,9 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen toteuma oli 84,5%. Toimintatuottojen alittuminen oli seurausta myynti- ja maksutuottojen alittumisesta. Maksutuottojen alittuminen oli seurausta varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottojen merkittävästä alittumisesta. Palvelualueen toimintatuottojen toteuma verrattuna vuoteen 2023 oli 32,9% pienempi, joka johtui ennen kaikkea maksu- ja hanketuottojen merkittävästä pienenemisestä. Hanketuottojen pieneneminen johtui ennen kaikkea siitä, että palvelualueella hankkeiden määrä on vähentynyt edeltävistä vuosista.

Palvelualueen toimintakulut ylittyivät 1,477 miljoonaa euroa suhteessa muutettuun talousarvioon. Toimintakulujen toteuma oli -89,145 miljoonaa euroa ja toteumaprosentti 101,7%.

Palvelualueen henkilöstökulut kasvoivat vuoteen 2023 verrattuna 1,4%, joka euromääräisesti tarkasteltuna tarkoittaa 723 000 euron kasvua. Henkilöstökulujen toteumassa ovat mukana hankehenkilöstö, jonka kokonaiskustannukset vuonna 2024 olivat 1,8 miljoonaa euroa. Hankkeiden budjetoinnissa oli virhe, jossa hanketuotot oli kirjattu käyttösuunnitelmaan, mutta vastaavat hankemenot oli budjetoitu käyttösuunnitelmassa väärään paikkaan, jolloin hankekulut ovat toteutuneet tuplana.

Palvelujen ostojen muutos vuoteen 2023 verrattuna oli 10,9%. Palvelujen ostot kasvoivat voimakkaasti vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023, johtuen ennen kaikkea yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannusten voimakkaasta kasvamisesta. Palvelusetelikustannukset kasvoivat yksityisen varhaiskasvatuksen palvelutarpeen, ja erityisesti alle 3-vuotiaiden määrän kasvun seurauksena. Palvelusetelikustannukset nousivat vuoteen 2023 verrattuna 26,2%.

Avustusten osalta varhaiskasvatuksen kotihoidon tuki ja yksityisen hoidon tuki laskivat 24,9% verrattuna vuoteen 2023. Varhaiskasvatuksen avustusten pieneneminen on seurausta varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvusta, jonka seurauksena kotona hoidettavien lasten määrä on pienentynyt. Koululaisten iltapäivätoiminnan avustusten määrät nousivat hienoisesti yhden lisäryhmän perustamisen vuoksi. Palvelualueitasoisesti avustuksissa syntyi säästöä kotihoidon tuen vähentyneestä tarpeesta johtuen. Muiden toimintakulujen osalta, jotka ovat pääasiassa sisäisiä vuokria sekä sisäisiä pääomavuokria, toteuma oli 102,6% suhteessa muutettuun talousarvioon. Muissa toimintakuluissa ylitystä syntyi HI5-hallin vuokrista sekä sisäisten vuokrien ylittymisestä. HI5-hallin vuokriin ei ole palvelualueelle osoitettu määrärahaa.

Lisätalousarviosta huolimatta opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvio ylittyi 2,457 miljoonaa euroa. Ylitykset syntyivät toimintatuottojen alittumisesta sekä henkilöstökulujen, palveluiden ostojen sekä muiden toimintatuottojen ylittymisestä.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen palvelutarve varhaiskasvatuksen osalta siirtyi vuoden 2024 aikana enemmän yksityiseen varhaiskasvatukseen, jossa lapsimäärät kasvoivat samalla kun lapsimäärä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa laski. Muutos näkyi selvästi varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannusten kasvussa, jotka kasvoivat 1,2 miljoonaa euroa vuoteen 2023 verrattuna. Palvelusetelikustannusten ennakoidaan edelleen kasvavan vuonna 2025 ja kasvua on pyritty huomioimaan vuoden 2025 käyttösuunnitelman laadinnassa.

Opetuspalveluissa palvelutarpeen muutos kohdistui valmistavaan opetukseen, vammaisten lasten opetukseen sekä tuntimäärän lisääntymiseen. Valmistavassa opetuksessa perustettiin vuoden 2024 aikana yksi uusi ryhmä. Vammaisopetuksen osalta perustettiin syksyllä 2024 uusi toiminta-alueittain opiskelevien opetusryhmä. Kaikki opetuspalveluiden palvelutarvemuutokset huomioitiin talousarviomuutoksina vuoden 2024 aikana.

Palvelualueen talous on ollut useana vuotena peräkkäin alijäämäinen ja säästövelvoitteita on jouduttu siirtämään eteenpäin. Vuodelle 2024 käyttösuunnitelmissa oli 1,2 miljoonaa euroa kohdentamattomia säästöjä, joihin haettiin toimenpiteitä kevään 2024 aikana. Palvelualueen talouden tasapainottamiseksi toteutettiin säästöjä sekä henkilöstö- että muihin toimintakuluihin. Säästöjä vietiin toteutukseen 800 tuhannen euron edestä, joka ei täysin kattanut kohdentamattomia säästötavoitteita. Vuoden 2024 säästötoimenpiteinä toteutettiin seuraavaa:

- Varhaiskasvatus:
 - o Varhaiskasvatuksen avustajien vähennys neljällä 121 000e
 - o Yhden varhaiskasvatuksen erityisopettajan vähennys 30 000e
 - o Palvelujen ostojen sekä tarvikemäärärahojen leikkaus 110 000e
 - o Varhaiskasvatus yhteensä 261 000e
- Opetus:
 - o Sadan vuosiviikkotunnin vähennys 100 000e
 - o koulunkäynninohjaajien määrän vähennys neljällätoista 200 000e
 - o Palvelujen ostojen sekä tarvikemäärärahojen leikkaus 320 000e
 - o Iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen korotus 40 000e
 - o Opetuspalvelut yhteensä 660 000e

Lisäksi esitettiin säästöjä varhaiskasvatuksen palveluseteliin siten, että palvelusetelin arvoa olisi laskettu ja indeksikorotukset olisi jäädytetty kahdeksi vuodeksi. Toimenpiteen säästö olisi ollut vuonna 2024 arviolta noin 200 000 euroa.

Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2025–27

Nelivuotinen nettositovuus tarkoittaa, että yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan ylittyminen tulee kattaa seuraavien vuosien määrärahasta ja vastaavasti yksittäisen vuoden talousarviomäärärahan alittuminen voidaan käyttää seuraavina vuosina. Määrärahojen käytön alittuessa kehyksestä vastaavan toimielimen tulee tehdä esitys menneen talousarviovuoden määrärahan siirrosta kyseisen vuoden tilinpäätöksen valmistuttua, viimeistään huhtikuun loppuun mennessä, jos se haluaa määrärahan käyttöönsä ohjelmakauden seuraaville vuosille. Vastaavasti tilanteessa, jossa vastuutoimieliin havaitsee tilivuoden määrärahasa riittämättömäksi, sen tulee tehdä esitys siitä, kuinka ylitys katetaan pienentämällä tulevien vuosien määrärahoja. Esitys tehdään osavuosisraportin yhteydessä, viimeistään vuoden viimeiseen valtuuston kokoukseen.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarvio ylittyi 2,4 miljoonaa euroa vuonna 2024. Joulukuussa 2024 palvelualueen talousarviota muutettiin 662 000 euroa ylitysuhan takia, joka lisättiin vuosien 2026-2027 säästövelvoitteisiin. Muuttuneeseen palvelutarpeeseen myönnettiin valtuuston päätöksillä lisämäärärahaa, mutta nämä eivät riittäneet kattamaan palvelualueen kasvaneita kustannuksia. Ylitys syntyi henkilöstökuluissa, johon vaikutti hankkeiden väärinkirjaukset, palvelujen ostoissa sekä muissa toimintakuluissa. Ylitykseen vaikutti merkittävästi palvelutarpeen siirtyminen kunnallisesta varhaiskasvatuksesta yksityiseen varhaiskasvatukseen. Yksityisen varhaiskasvatuksen kasvaneita kustannuksia ei kyetty kompensoimaan muusta toiminnasta ja kunnallisen varhaiskasvatuksen osalta säästöjä ei pystytty toteuttamaan samassa tahdissa kasvaneiden yksityisen kustannusten kanssa. Myös opetuksen osalta kuluja ei ole pystytty pienentämään samassa tahdissa oppilasmäärän vähenemisen kanssa. Palvelualueen ylitystä esitetään katettavaksi vain osittain.

Opetus- ja kasvatustaloutakunta päätti marraskuun kokouksessaan 12.11.2024 §50 esittää, että palvelualueen ylitys katetaan suunnitelmakauden lopulla syksystä 2025 alkaen niin, että ylitys on kokonaisuudessaan katettu vuoden 2027 loppuun mennessä. Tarkempi esitys sopeutuksen ajoituksesta ja kohdentamisesta tuodaan lautakunnan käsittelyyn, kun lopulliset tilinpäätöseurot varmistuvat sekä palvelutarpeesta johtuneen ylityksen euromäärä on selvillä.

Investoinnit

Valtuustoon nähden sitova						
IRTAIMISTO- JA ICT INVESTOINNIT 1000 €	Alkuperäinen TA 2024	TA muutokset	Muutettu TA 2024	TP 2024	Ylitys +/ Alitus -	Toteuma (%)
Opetuksen ja kasvatuksen palvelualue	-355	-53	-408	-141	-267	35 %

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen irtaimistoinvestointeja toteutui 141 tuhatta euroa, joka oli 34,7 % talousarviossa myönnettyistä investointimäärärahoista. Pääosa palvelualueen investoinneista kohdistui uuden Kyrölän päiväkodin varustamiseen, JYKin ensikertaiseen varustamiseen sekä yleisvarauksesta tehtyihin tilojen varustamiseen.

Investointihankkeiden viivästymisen/siirtymisen vuoksi Oinaskadun sekä Vihtakadun yksiköiden varustamiseen varatut investointimäärärahat jäivät käyttämättä.

Yhteisöraportointi

Palvelualueella tehdään jatkuvaa kehitystyötä toisen asteen oppilaitosten Keudan, Spesian ja Step-koulutuksen kanssa etenkin oppivelvollisten oppilaiden osalta. Oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen valmistelut aloitettiin jo syksyllä 2020 ja keväällä 2024 jo neljäs laajennetun oppivelvollisuuden ikäryhmä jatkoi opintojaan toisella asteella maksuttomasti. Oppivelvollisten, toisella asteella opiskelevien nuorten opinnoissa pysymistä ja oppimisen tukemista toivotaan jatkossa seurattavan ja toteutettavan erityisen tarkasti myös toisen asteen oppilaitosten osalta. Järvenpään kaupungin opetuspalveluissa on opintovalmentaja, joka ohjaa, neuvoo ja seuraa oppivelvollisuuden toteutumista

koko kaupungin toisen asteen opiskelijoiden osalta sekä valmistelee opintopaikkojen osoittamispäätökset opetusjohtajan päätettäväksi.

Ammattiopintojen harjoittelijoita toisen asteen oppilaitoksista on erityisesti varhaiskasvatuksessa ja jossain määrin myös perusopetuksessa. Varhaiskasvatuksen yhteistyötä usean eri korkeakoulun kanssa on tiivistetty ja kehitetty korkeakoulututkintojen mahdollistamiseksi työn ohessa. Tavoitteena on varhaiskasvatustalon 2030 tavoitteen mukaisesti saavuttaa 2/3 korkeakoulutettuja varhaiskasvatuksen työntekijöitä hoito- ja kasvatushenkilöstöstä.

Yhteistä työtä hyvinvointialueen kanssa on jatkettu kuluvan vuoden aikana mm. lastensuojelun, maahanmuuttajien tukemisen, opiskeluhuollon, sitouttavan koulu yhteistyön ja maakuntarajapinnan työskentelyn osalta. Lisäksi luotiin yhteinen malli oppilaitosten kriisitilanteiden varalla yhdessä sosiaali- ja kriisipäivystyksen sekä hyvinvointialueen kuntien kanssa.

Arvio tulevasta kehityksestä

Opetuksen ja varhaiskasvatuksen palvelut tuotetaan Järvenpäässä erittäin edullisesti suhteessa lähikuntiin ja palvelualueelle osoitettu talousarviomääräraha kattaa peruspalvelujen tuottamisen. Lisäsopeutusvaatimusten (esim. 2024 n. 1,5M€) löytäminen jo edullisista palveluista on haasteellista palvelutarpeen kasvaessa. Palvelualueen talouden suunnittelua ja toiminnan toteuttamista talousarvion puitteissa hankaloittaa asetetut säästötavoitteet, jotka kumuloituvat vuosittain. Palvelualueen talouden kokonaisuus tulee käydä läpi mahdollisen alibudjetoinnin vuoksi.

Oppilasmäärän vähenemisen aiheuttaman eurovähennys perusopetuksen 2025 taloudessa haastaa opetuksen järjestämisen. Oppilaat vähenevät koulutulokkaiden ja pienten oppilaiden osalta, mutta eniten resurssia, materiaalia ja tilaa vaativien yläkouluoppilaiden määrä ei vielä käänny laskuun. Lisäksi erityisen vaativan tuen oppilaiden määrä on kasvussa koko uudella maalla ja Järvenpäässäkin perustetaan 2025 syksystä jälleen uusi toiminta-alueittain opiskelevien lasten ryhmä.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen palvelutarpeen kasvu lähivuosina kohdistuu pääasiassa varhaiskasvatuspalveluihin ja siellä alle 3-vuotiaiden määrän kasvuun. Myös opetuspalveluissa palvelutarpeen kasvu on todennäköistä ennen kaikkea valmistavan opetuksen tarpeen kasvusta johtuen. Yläkoululaisten määrä tulee myös kasvamaan lähivuosina lisäten kustannuksia. Sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa tuen tarpeen kasvu on myös merkittävää ja kustannuksia lisäävää.

Hankkeisiin harkiten osallistuminen ja niistä saatava hankerahoitus mahdollistaa kasvatuksen ja opetuksen kehittämisen lain edellyttämällä tavalla, esimerkiksi oppilaiden oikea-aikaisen tuen muotojen ja digitalisaation osaamisen kehittämisen. Hankkeiden omavastuuosuudet katetaan omasta käyttötaloudesta. Näihin ei ole erikseen budjetoitu rahoitusta.

Syksystä 2025 alkaen opetussuunnitelman tuntijakoon tulee muutos, joka lisää pienempien oppilaiden tuntimääriä. Yhden vuosiviikkotunnin lisäys tulee ensimmäiselle ja kolmannelle luokalle ja yhden vuosiviikkotunnin lisäys kolmannelle luokalle. Tämä on huomioitu vuoden 2025 talousarviossa.

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

	Tot 2022	Tot 2023	TA2024	Tot 1-12/2024
VARHAISKASVATUSPALVELUT				
kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht.	2 342	2 285	2 400	2 261
esiopetuksessa olevat	530	485	491	471
Päiväkodit, lapsia				
päiväkodit lapsia yhteensä	2 298	2 253	2 353	2 227
kunnalliset	1 814	1 767	1 839	1 745
, joista alle 3-vuotiaat			456	382
toimintakate euroa / lapsi	10 414	*		
yksityiset päiväkodit	484	486	514	482
, joista alle 3-vuotiaat			123	143
Perhepäivähoito, lapsia	44	32	47	34
kunnalliset	32	25	35	31
ostopalvelu	12	7	12	3
PERUSOPETUS JA LUKIO**				
Alakoulujen oppilasmäärä	3 019	3 022	2 999	2 979
,joista erityisen tuen päätös	243	248	261	259
Yläkoulujen oppilasmäärä	1 546	1 550	1 568	1 612
,joista erityisen tuen päätös	158	163	147	206
Oppilaat yhteensä	4 565	4 572	4 567	4 591
, joista S2-opetusta saavat	223	223	221	348
, joista valmistava opetus	113	98	76	60
Järvenpään lukio opiskelijamäärä	1 124	1 072		1 049

Selvitys ostetuista konsulttipalveluista 2024

Konsulttipalveluilla tarkoitetaan asiantuntijapalvelua, joka ostetaan ulkopuoliselta konsultilta/ asiantuntijalta. Raportoitavana eurorajana käytetään 3 000 euroa.

Toimittaja	Selite	€, alv 0
Suomen terveystalo Oy	Lukion työyhteisön kehittäminen, Järvenpään lukio	6 175
Ajatusvirta Oy	Esihenkilöiden valmennus, koulutuksen materiaalit, e-kirjan tilannekatsaus, varhaiskasvatuksen hankkeet	3 230
Ajatusvirta Oy	Webinaarin materiaalit ja loppujulkaisu, varhaiskasvatuksen hankkeet	3 145

Kotikuntakorvaukset

Tilivelvollinen toimielin: Opetus- ja kasvatustalokunta

Tilivelvollinen viranhaltija: Palvelualuejohtaja, varhaiskasvatusjohtaja, opetusjohtaja

Olelliset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kotikuntakorvausten sitovuustasolle on budjetoitu valtionosuusjärjestelmän kautta kulkevat kotikuntakorvaustulot ja -menot.

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Valtuustoon nähden sitova						
Kotikuntakorvaus	Alkuperäinen TA 2024	TA-muutokset 2024	Muutettu TA 2024	TP 2024	Poikkeama TP2024-MTA	Toteuma-% MTA 2024
Toimintatuotot	954	53	1 007	1 007	0	100,0 %
Toimintakulut	-3 522	-195	-3 717	-3 717	0	100,0 %
<i>Toimintakate</i>	<i>-2 568</i>	<i>-142</i>	<i>-2 710</i>	<i>-2 710</i>	<i>0</i>	<i>100,0 %</i>

Perustelut vuoden 2024 poikkeamille

Kotikuntakorvaukset toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Määrärahojen käyttäminen ja alitusten ja ylitysten kattaminen 2025-27

Arvio tulevasta kehityksestä

Vuodelle 2025 kotikuntakorvausten kirjaamistapaa muutettiin siten, että kotikuntakorvausten tulot siirrettiin opetuksen ja kasvatuksen sitovuustasolle. Kotikuntakorvausten sitovuustasolle kirjataan jatkossa vain kotikuntakorvaus menot.